

Ilmatar Rooda

“ Ftalaadi metaboliidi MEHP mõju embrüomudelile ja inimese munasarjale ”

Naised ja nende munarakud puutuvad kokku inimtekkeliste kemikaalide segudega, mis on seotud reproduktiivse vananemise ja viljatusega. Nende hulgas on ftalaadid – endokriinsüsteemi kahjustavad ained ja reproduktiivtoksiinid, mida leidub laialdaselt plasttoodetes ja kosmeetikas. Kui selliste kemikaalide mõju meeste viljakusele ja reproduktiivtervisele on paremini uuritud, siis naised on saanud vähem tähelepanu, ilmselt sobivate uurimismudelite puudumise tõttu. Käesolev uuring käsitleb mono(2-etüülheksüül) ftalaadi (MEHP), mis on di(2-etüülheksüül) ftalaadi (DEHP) metaboliit, mõju

naiste reproduktiivtervise aspektidele nagu munasarjafolliikulite tervis, embrüo areng ja implantatsioon. Mõju hindamiseks kasutame munasarjakoe koekultuure, tüvirakupõhist blastoidi mudelit ning blastoidi–endomeetriumi rakkude mudelit.

Ilmatar Rooda kaitses doktoritöö Tallinna Tehnikaülikoolis, kus ta uuris mikroRNA-de rolli inimese munasarja geeniekspressiooni regulatsioonis ning rakkudevahelises suhtluses. Seejärel alustas ta järeldoktorantuuri Karolinska Instituudis, kus uuris inimese munasarja vananemisega seotud geeniekspressiooni ja selle muutusi geneetiliste faktorite mõjul. Praegu töötab ta Karolinska Instituudis abiprofessorina ning tema roll on välja töötada suure läbilaskvusega testid, et ennetada selliste kemikaalide kasutamist, mis avaldavad negatiivset mõju naiste viljakusele.